

DOBÓ AJSA

Korea-tanulmányok
MA, 1. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Mecsi Beatrix
tanszékvezető egyetemi docens, ELTE BTK

AZ ÉRTÉKREND ÁTADÁSÁNAK ESZKÖZEI A KOREAI NÉPMESÉKBEN

Kulcsszavak: értékítélet; folklór; világszemlélet; jutalom; büntetés

Az alapvetően a narratívák felszíne alatt meghúzódó jelenségek vizsgálatára fókuszáló mesetipológia kutatási területe és a jelenlegi szakirodalomban elterjedt elemzési módszerek egyaránt kevés figyelmet fordítanak magára a narratíva szövegére. A kutatási módszertan ezen hiányosságát felismerve jelen dolgozat célja egy olyan módszertan kidolgozása, mely lehetővé teszi a narratívák felszínének, vagyis magának a szövegnek az elemzését. A népmesék szövegének szisztematikus elemzése ugyanis hasznos kiegészítése lehet a történetek struktúrájának vizsgálata mellett a népmesékben tükröződő értékrend alaposabb feltárásához.

Jelen dolgozatban a Connaisances kiadó gondozásában megjelent Hagyományos koreai népmesék remekműgyűjtemény (Han'gukchöllaedonghwagölchaksön [한국전래동화걸작선]) című koreai népmese gyűjtemény kötetiben megjelenő 68 népmese elemzésén keresztül mutatom be az értékrend közvetítésére szolgáló eszközöket és az alkalmazhatóságuk korlátait. A történetek szövegében megjelenő narratív eszközök vizsgálata mellett az értékítélet-közvetítő eszközök teljeskörű feltárása érdekében az elemzés részét képezi a jutalmak és büntetések rendszere, valamint a mesezárás szerepe is.

Az elemzés eredményeként ismertetem a narratív értékítélet-közvetítő eszköz általam felállított kategorizációs rendszerét, az egyes típusok általános jellegzetességeit és a különleges eseteket. Kitérek a külső megjelenés szerepének kérdéskörére, mely esetében amellet érvelek, hogy a koreai népmesékben a szereplő külső megjelenésének leírása nem tölt be értékítélet-közvetítő funkciót. Az elemzett narratívák tükrében kiemelendő, hogy az egyes szereplők és cselekedetei morális megítélésének vizsgálata során érdemes elválasztani a büntetések és jutalmak rendszerét a mesezárástól, mivel ha az eredetileg negatív megítélésű szereplő személyisége megváltozott a történet végére, akkor a mese lezárása többnyire pozitív volt – ez önmagában azonban arra utalna, hogy a karakter mindvégig pozitív megítélésű szereplő volt. A büntetések és jutalmak rendszere használatának általános jellegzetességei között tárgyalom a megjelenési gyakoriság mellett a büntetések és jutalmak tipikus formáit. Bemutatom azokat az entitásokat, amelyeket a népmesék tükrében jogosultnak tartanak büntetések vagy jutalmak kiosztására, illetve kifejezem a különböző karaktertípusok szerepében tapasztalható eltéréseket.